

A jegyző, mint birtokvédelmi, egyben állatvédelmi hatóság

Amikor valaki a zajos fővárosból vidékre költözik, összetartó, családi közösséget, nyugalmat, s csendet képzel az új élete köré. Később, a költözés után szembesül a vidék zajaival, azzal, hogy itt kora reggel fát vágnak, s fűrészelnek, hajnalban a kakas kukorékol, a kutya ugat, a tehén bög. Miután az új lakos szomszédjával nem jut dűlőre, bírósághoz fordulni nem akar, a jegyzőhöz fordul. Panasza alapvetően birtokvédelmi jellegű, a megoldás sokszor állatvédelmi jellegű. 2014-ben Dunavarsányban egy alkalommal kutyaugatás állandó monotonitása, végnélkülisége miatt tettek panaszt a jegyzőnél. Az eljárás során derült ki, hogy a kutya azért ugat egyfolytában, mert a gazdája Pestre költözött, és a kutyát napokra, hetekre gondoskodás nélkül magára hagyta egy kis méretű kennelben. Miután az állat tulajdonosa az eb megfelelő elhelyezésére lett kötelezve, a birtokvédelmi probléma megoldódott.

Ugyanez a jelenséggel, a birtokvédelmi egyben állatvédelmi visszássággal találkozhatunk egy manapság otthoni divatmadárrá váló papagáj, a jákópapagáj tartása esetében is. A kedves, beszélő papagáj népszerűségéhez, egyben a róla elterjedő tévhithez nagyban hozzájárult a Csengetett Mylord c. sorozat kedvence, Lady Lavender papagája. A sorozatban az idős hölgy társállata, Kapitány, kiválóan érzi magát, és kizárólag akkor szólal meg, amikor a sokak által ismert, jellegzetes hangján kikiált, hogy „Szabaaaad”! ha hallja, hogy valaki be szeretne menni Lady Lavenderhez. Látszólagos kényelme ellenére a madár a Sorozat 22. részében szinte előzmény nélkül elpusztul, és kizárólag Ivy-nak, a szobalánynak tűnik fel, hogy Kapitány akkor lett beteg, amikor a vele sokáig együttélő másik fajtársát elszállítják. A történet tanulsága, hogy Lady Lavender a madarat drága pénzen meg tudta venni, azonban tartásához szükséges körülményeket - az éghajlatot, a mozgásteret, a fajtárs állandó jelenlétét – ő sem tudta megteremteni.

Sajnos ez a kedves állat manapság is megvásárolható, hazánkban is, azonban a tartásához szükséges körülményeket mi sem tudjuk biztosítani. Optimális tartás esetén a papagáj élettartama hosszabb, mint az emberé, erre a tartásra azonban sem éghajlatunk, sem életkörülményeink nem alkalmasak. Idő kérdése, és a madár önpusztításba, és fülsértő rikácsolásba kezd. Idő kérdése, és a szomszédok viszonya elmergesedik, majd a panaszos a hatóságnál bejelentést tesz. Egy ilyen ügyben történt, hogy az állattartó, a szomszédok feljelentésétől tartva, a fürdőszobába zárta a szerencsétlen jószágot, így a szomszédok elcsitultak, a madár a rikácsolást, a tollai tépését azonban folytatta. végül a Papagájvilág Alapítvány mentette ki a madarat a nyomorúságos körülményekből.

A tanulság? Ahogyan a fejfájás sokszor csak tünet, és a szervezet gyógyításával megszűnik, úgy viszonyul egymáshoz a birtokvédelmi panasz, mint tünet, és az állatvédelmi probléma, mint a tünetet kiváltó betegség. Amennyiben állattartással kapcsolatos panasz merül fel, a jegyző, mint állatvédelmi hatóság eljárását közérdekű bejelentés keretében kérhetjük. A közérdekű bejelentés illetékmentes, és nincs kötelező formaisága. Ezzel szemben birtokvédelmi eljárás kizárólag 3000 Ft illetékbélyeggel ellátott kérelemre indul, amelyben olyan információt köteles a kérelmező megjelölni, amelynek hiánya a kérelem elutasításához vezet, ugyanakkor nem biztos, hogy a kérelmező ismeri a kért adatokat (pl. kérelmezett megnevezése, elérhetősége). Egy-egy írásban érkezett kérelem esetén, amikor a panaszos nem jelenik meg személyesen a hatóság előtt, így nincs lehetőség felvilágosítani az eljárásról, egyéb alapvető hiányosságok is előfordulhatnak, amik szintén a birtokvédelmi kérelem érdemi vizsgálata nélküli elutasításához vezetnek. 2015-ben érkezett egy bejelentés, melyben a probléma helyszínét a következőképpen jelölték meg: „a falu szélén van egy kis tanyánk” (a bejelentés szerint ide jártak át másnak a kutyái csirkét lopni).

A pontatlan helyszínmegjelölés háttérében a település kismérete áll, illetve az, hogy egy kis községben mindenki mindenkit ismer, így a kérelmező feltételezte, hogy neve alapján a hatóság azonnal be tudja azonosítani a panasz helyszínét. Amennyiben a panaszos panaszát kizárólag birtokvédelmi vonalon lehetett volna orvosolni, kérelmét érdemi vizsgálat nélkül el kellett volna utasítani a pontatlan helyszínmegjelölés miatt, hiszen a vonatkozó jogszabály nem tesz kivételt: amennyiben kérelmezett neve, lakcíme/székhelye nem szerepel a kérelemben, mérlegelés nélkül el kell utasítani azt. Az elutasított kérelem alapján a hatóság eltekint az ügy feltárásától, a probléma megoldatlan marad, sem a panaszos helyzete, sem az esetlegesen rosszul, nem megfelelően tartott állat helyzete nem javul. Amennyiben a birtokvédelmi kérelem hiánytalan, és az eljárás megindul, a hatóságnak a birtokvédelmi eljárás során nincs tényállás-tisztázási kötelezettsége, nem gyakorolhatja hatósági jogköreit, ezáltal nem tárhatja fel mélységében a problémát. Ezzel szemben az állatvédelmi közérdekű bejelentés alapján hatóság a panasz alapján hatósági ellenőrzést tart, és ha jogsértést észlel, hivatalból eljár. Az eljárás során tényállás-tisztázási kötelezettsége van, és különféle jogosítványokkal bír (pl. közigazgatási bírság kiszabása a szemle akadályozása esetén).

Az is előfordul, hogy a zavaró állattartás háttérében nemcsak az állatvédelmi, de más jogszabályok megsértése is fennáll. Konkrét példa erre az a 2016-ban érkezett bejelentés, miszerint a szomszéd kecskéi a ház falát nyalják. A mihaszna jószágok annak következtében kaphattak rá a huncut nyalakodásra, hogy az állattartó nem tartotta be a helyi rendeletben rögzített védősávot. Miután a hatóság kötelezésére az állattartással érintett terület és a szomszéd háza állattartó védősávot létesített, a nem-kívánt viselkedés (és annak hatása) megszűnt.

Állattartás, birtokvédelem körében beérkező kérelmek egyik leggyakoribb panaszja a nem-kívánt szaghatás. Egy szaghatás miatt indított birtokvédelmi per során kirendelt igazságügyi szakértő szerint a szaghatás megítélésénél három tényezőnek van döntő jelentősége: az állomány korának, az uralkodó széljárásnak, és az aktuális évszagnak. A bírói gyakorlat e körbe vette az állatállomány nagyságát is, még akkor is, ha az ebből eredő hátrányok esetleg csak időszakosak. A szagvédelemmel foglalkozó szakemberek által 2014-ben összeállított Szagvédelmi Kézikönyv az állattartás esetén több mint 400 féle szaghatást okozó vegyületet különít el, ezen szaganyagok keveréke, kölcsönhatása eredményezi a szagforrásból kikerülő szagot, de nem ismert, hogy a keverékek összetevői hogyan hatnak egymásra. A szaghatás érzetének két feltétele van: egy olyan szaghatás, ami a környezeti levegőben súlyosabb egészségi korlátozás nélkül is rontja az ember közérzetét, és ezzel kedvezőtlenül befolyásolja az élet minőségét, valamint kell hozzá valaki, aki ezt érzi. A szagok élvezeti értéke az emberben az első 5-10 életév során megszerzett emóciókkal és emlékekkel alakul ki. A szaghatás intenzitásának több összetevője van: függ a kifejtés időpontjától, az érzékelő korától, nemétől, szaglóképességétől, idegi állapotától. A legjelentősebb zavaró hatásokat okozó szagok jellemzően olyan forrásokból származnak, amelyeknél szerves anyagok lebomlása megy végbe, ez történik pl. az állattartás során keletkező trágyával, vagy a jószágok romlandó eleségével nem megfelelő tárolás esetén. Amennyiben egy-két kutya előtt egy-két hétre ott marad egy-két romlandó hús, ételmaradék, egyéb, már annak szaghatása is hamarosan érzékelhető, főleg a forró nyári napokon. Az utóbbi három évben egy olyan esettel találkoztam, ahol a romlandó étel szaga miatt tettek bejelentést a lakosok. A kutyatartó több, mint 90 nagytestű kutyát tartott, és nekik mindennap csirkét főzött hatalmas üstben, e tevékenység önmagában szaghatást eredményezett.

Gyakoribb e körben a trágya tárolásának nem megfelelő, nem higiénikus, a jogszabályoknak nem megfelelő megvalósítása. A mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet szerint „mind a mélyalmos, mind a rácspadozaton való tartás elfogadható”, de „mélyalmos tartásnál rendszeres felülalmozással biztosítani kell az állatok számára a száraz pihenőhelyet.” Az FVM rendelet a jószágok higiénikus tartását kívánja elősegíteni, az önkormányzatok a környező lakosok szagvédelme érdekében helyi rendeleteket alkotnak. Dunavarsányban az ún. együttélési rendelet írja elő a trágyatárolás formáját. E rendeletek többnyire a trágya zárt helyen történő tárolását írják elő. A Szagvédelmi Kézikönyv szerint „természetes módon is kialakulhat a szagkibocsátás jelentős mértékű csökkenése (pl. hígtrágya esetén a természetes módon a folyadékfelszínen kialakuló réteg esetén)”, ezen körülmény azonban az érintett panaszosokat aligha nyugtatja meg, így mindenképp indokolt a lakosság védelmében történő önkormányzati rendelet megalkotása.

Így egy szaghatásra vonatkozó bejelentés megvizsgálható birtokvédelmi szempontból, állatvédelmi szempontból, és vizsgálható a helyi önkormányzati rendeletek betartásának szempontjából is. Amennyiben az állattartási jogszabályok és helyi rendeletek megsértésének esete nem áll fenn, a panaszos még mindig bejelentheti birtokvédelmi igényeit.

Fent leírtak alapján amennyiben egy lakosnak sérelme származik más állattartásából kifolyólag, az illetékes polgármesteri hivatalban (nálunk a Dunavarsányi Közös Önkormányzati Hivatalban) kérhet jogsegélyt. A probléma optimális megoldását elősegíti, ha a panaszos az ügyfélfogadáson személyesen adja elő panaszát, és fényképet is csatol. A jegyző, mint állatvédelmi hatóság ellenőrzi az állattartás körülményeit, és amennyiben ezekre nem vezethető vissza a panasz, kérelemre birtokvédelmi hatóságként is megvizsgálja a problémát. (a jegyző birtokvédelmi eljárásáról a Dunavarsányi Napló 2016. decemberi számában olvasható tájékoztatás)

2017. március 23.

dr. Nagy Csilla
igazgatási előadó